

Protokoll 7/2025

fört vid Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 12 juni 2025 kl. 18:00-20:20, Hägerstensåsens
medborgarhus, Riksdalervägen 2

Ledamöter

Sara Grolander (MP) Ordförande
Johan Nilsson (M) 1:e vice ordförande
Eva Fagerhem (S)
Malte Sigemalm (S)
Åsa Eriksson (S)
Elisabet Näslund (S)
Maria Ljuslin (V)
Anette Hellström (M)
Torbjörn Erbe (M)
Runar Finnman (SD)
Robin Nilsen (L)
Henrik Falk (C)
Kiyana Hakimi (S) ersätter Max Otterman (S)

Ersättare

Pontus Thorén (S)
Carl Houston (S)
Lotta Vilde Wahl (V)
Gunilla Lindgren (MP)
Alexandra Zadig (M)
Susanne Sjöblom (M)
Lea Leskinen (M)
Lolita Lovén Johnsen (KD)

Övriga närvarande

Lee Orbersson Stadsdelsdirektör
Camilla Höglund Nämndsekreterare
Veronica Östlin Avdelningschef §§10-36
Eva Alama Avdelningschef §§10-36
Liselott Hedman Avdelningschef §§10-36
Linda Palo Avdelningschef §§10-36
Alex Baena Avdelningschef §§10-36
Mette Sundqvist Avdelningschef §§10-36
Linda Lindblom Tf avdelningschef
Aïda Niang Personalföreträdare §§10-12, §§14-36

Justerare

Sara Grolander (MP), Johan Nilsson (M)

Datum för justering

2025-06-16

Paragraf

§§1-36

Sekreterare

Camilla Höglund

§ 1**Val av justerare och dag för justering****Fastställande av dagordning**

Sara Grolander (MP) öppnade sammanträdet.

Sara Grolander (MP) och Johan Nilsson (M) utsågs att justera dagens protokoll. Justering sker 16 juni 2025.

Dagordningen godkändes.

Mötet ajournerades klockan 18.02-19.18. för infonämnd med tema *Systemhotande brottslighet* samt *Förskolans arbete med lokalplanering* och allmänhetens frågestund som började klockan 19.00.

§ 2

Borttagen på grund av sekretess

HÄ 2025/395

§ 3

Borttagen på grund av sekretess

HÄ 2025/393

§ 4**Borttagen på grund av sekretess**

HÄ 2025/394

§ 5

Borttagen på grund av sekretess

HÄ 2025/373

§ 6

Borttagen på grund av sekretess

HÄ 2025/374

§ 7

Borttagen på grund av sekretess

HÄ 2025/396

§ 8**Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS
kvartal 1 för 2025**

HÄ 2025/266

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden ska enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera de gynnande beslut om insatser enligt respektive lag som inte har kunnat verkställas inom tre månader från beslutsdatum till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och stadens revisorer. Under första kvartalet 2025 har förvaltningen rapporterat 40 beslut som inte har verkställts inom tre månader. Därutöver har förvaltningen rapporterat om nio beslut som har avslutats utan att verkställas samt 19 beslut som har verkställts.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/266-1 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande
Rapportering av ej verkställda beslut, kvartal 1, 2025
- HÄ 2025/266-2 Kvartal 1 2025 - Bilaga Ej verkställda beslut

§ 9**Anmälan av sociala delegationens protokoll****Beslut**

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger protokollet från sociala delegationen till handlingarna.

Ärendet

Anmälde protokoll från sammanträde sociala delegationen 5 juni 2025.

§ 10**Inkomna medborgarförslag - Sammanställning med
förslag om hantering**

HÄ 2025/377

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd överlämnar medborgarförslag om fristående konstverkstad, dnr HÄ 2025/362 till förvaltningen för beredning.
2. Nämnden överlämnar medborgarförslag dansbana i Axelsberg, dnr HÄ 2025/392 till förvaltningen för beredning.
3. Nämnden överlämnar medborgarförslag om en ek vid badplatsen vid Långsjön, dnr HÄ 2025/364 till förvaltningen för beredning.
4. Nämnden översänder medborgarförslag om att utreda hur systemet för förskolevalet kan bli mer rättvist, dnr HÄ 2025/387 till förskolenämnden.

Sammanfattning av ärendet

Under perioden 3 till 25 maj 2025 har fyra medborgarförslag lämnats in till stadsdelsnämnden. Nämnden beslutar om förslaget ska beredas av förvaltningen eller hanteras på annat sätt, utifrån förslag från förvaltningen.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/377-9 Tjänsteutlåtande Inkomna medborgarförslag
- HÄ 2025/377-7 362 Medborgarförslag om fristående konstverkstad
- HÄ 2025/377-1 392 Medborgarförslag om dansbana i Axelsberg
- HÄ 2025/377-4 387 Medborgarförslag om att utreda hur systemet för förskolevalet kan bli mer rättvist
- HÄ 2025/377-8 364 Medborgarförslag om en ek vid badplatsen vid Långsjön

§ 11**Upprustning i Arkenparken i Axelsberg****Svar på medborgarförslag**

HÄ 2025/152

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

I ett medborgarförslag framförs önskemål om att rusta upp Arkenparken i Axelsberg. Förvaltningen planerar att anlägga ett pingisbord och grillplatser i enlighet med medborgarförslaget. Samtidigt kommer fler sittplatser att erbjudas. Exploateringskontoret har planer att inom de närmsta åren rusta upp båten (arken) i lekplatsen.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/152-5 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Upprustning i Arkenparken i Axelsberg
- HÄ 2025/152-1 Medborgarförslag om Arkenparken

§ 12**Upprustning av grönområde i centrala Älvsjö****Svar på medborgarförslag**

HÄ 2025/195

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

I ett medborgarförslag framförs önskemål om att rusta upp ett grönområde utmed Älvsjövägen i centrala Älvsjö. Marken är planlagd som fastighetsmark men anlagd som mark och sköts av stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen gör en översyn av platsen genom att bland annat beskära träd och buskar samt se över siktlinjer för ökad trygghet.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/195-4 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Upprustning av park i centrala Älvsjö
- HÄ 2025/195-1 Medborgarförslag om park i Älvsjö

§ 13
Tertialrapport 1 för 2025
HÄ 2025/249

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 1 för 2025 med helårsprognos och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden fastställer omslutningsförändringar om 41,8 mnkr i enlighet med ärendet och anmäler detta till kommunstyrelsen.
3. Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,7 mnkr i driftmedel för demokrati och mänskliga rättigheter i enlighet med ärendet.
4. Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,2 mnkr avseende klimatinvesteringar i enlighet med vad som anges i ärendet.
5. Nämnden ansöker om budgetjustering om 2,5 mnkr avseende trygghetsinvesteringar i enlighet med vad som anges i ärendet.
6. Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar i maskiner och inventarier om 6,5 mnkr i enlighet med vad som anges i ärendet.
7. Nämnden fastställer en höjd ambitionsnivå genom ett sänkt årsmål för indikatorn "Antal vräkningar som berör barn" i enlighet med ärendet.
8. Nämnden fastställer en höjd ambitionsnivå genom ett höjt årsmål för indikatorn "Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi" i enlighet med ärendet.
9. Nämnden fastställer en höjd ambitionsnivå genom ett sänkt årsmål för indikatorn "Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning" i enlighet med ärendet.

10. Nämnden fastställer en höjd ambitionsnivå genom ett sänkt årsmål för indikatorn "Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg" i enlighet med ärendet.

11. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges tolv mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden kommer att uppnås helt under året. Merparten av indikatorerna bedöms uppnås liksom samtliga av nämndens mål utom ett. Såväl före som efter resultatöverföringar redovisas ingen avvikelse mot budget.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar på att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

Tertialrapport 1 för 2025 har inkommit till stadsdelsnämnden baserat på nuvarande majoritetens budget. Sverigedemokraterna anser att det delvis finns goda intentioner inom vissa områden. I likhet med vad vi dock påpekat tidigare är det oroväckande att det fortfarande finns brister inom vissa verksamhetsområden, exempelvis äldreomsorgen och inom förskolan."

Särskilt uttalande och ersättaryttrande

Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) anmälde ett särskilt uttalande och Lolita Lovén Johnsen (KD) anmälde ett ersättaryttrande.

"Vi konstaterar att nämnden beräknas nå god måluppföljning men är som tidigare ifrågasättande till om vi mäter rätt saker för att kunna dra sådana slutsatser. Vi har fått flera indikationer på att beskrivningarna i nämndens måluppföljning ofta låter bättre än vad verkligheten är. Det gäller exempelvis omsorgen om personer med funktionsnedsättning, förskolan och tryggheten.

Vi har några konkreta synpunkter från tertialrapporten som vi vill lyfta fram då det bekymrar oss.

- Trots att det är lagstadgat att göra en orosanmälan om man arbetar med barn och misstänker att barn far illa, verkar kunskapsnivån vara låg inom förskolan. Detta identifierades redan hösten 2024 och i nämndens verksamhetsplan sattes som mål att öka kunskapsnivån (till 80 % av medarbetarna, vilket i sig är för lite). Att detta arbete inte har påbörjats under årets första fyra månader tycker vi är anmärkningsvärt.

- Antalet tomma platser på servicehus samt vård- och omsorgsboende är bekymmersamt då det genererar en stor kostnad för nämnden. Det framgår inte vad planen är framöver? Beräknas platserna att fyllas eller vilken strategi finns för att minska tomgångshyrorna?

- Individ- och familjeomsorgen fortsätter med stora ekonomiska underskott (trots Socialdemokraternas löften förra mandatperioden om att åtgärda det). Underskottet på 47 mnkr är betydande och de pengarna hade kunnat användas till massor med kvalitetshöjande verksamhet inom nämndens verksamhetsområden. Finns en plan för att åtgärda detta underskott eller har de rödgröna partierna accepterat situationen?"

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/249-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Tertialrapport 1 2025 Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
- HÄ 2025/249-3 Bilaga Samverkansöverenskommelse SÖK Åtgärdsplan Hägersten-Älvsjö 2025

§ 14**Uppdatering av nämndens delegationsordning****Ny socialtjänstlag**

HÄ 2025/29

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd delegerar samtliga beslut av ärenden som anges i den beskrivna delegationsordningen till förvaltningschef enligt 7 kap. 6 § kommunallagen.
2. Nämnden ger förvaltningschefen rätt att vidaredelegera till lägst den nivå som finns angiven i delegationsordningens kolumn "Delegat".
3. Beslut som delegeras ska anmälas i den ordning som anges i kolumnen "Kommentar" i delegationsordningen.
4. Ändringar i denna uppdatering av delegationsordningen gäller från 1 juli 2025.

Sammanfattning av ärendet

Nya socialtjänstlagen träder i kraft den 1 juli 2025, med nya skrivningar och nya hänvisningar i lagrum och paragrafer. Nämndens delegationsordning behöver därmed revideras utifrån dessa nya förutsättningar. Förvaltningens förslag till ändringar redovisas i ändringsbilaga.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/29-9 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Uppdatering av delegationsordningen
- HÄ 2025/29-11 Delegationsordning Hägersten-Älvsjö SDN 2025-06-12

§ 15**Delegation enligt LVM samt förordnande enligt LVU och lagen om placering av barn i skyddat boende till socialjouren**

HÄ 2025/389

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd delegerar till nedan nämnda tjänstepersoner vid Socialjouren att begära polishandräckning enligt 45 § 1 och 2 p LVM inom nämndens eget ansvarsområde.
2. Nämnden förordnar nedan nämnda tjänstepersoner vid Socialjouren att begära polishandräckning enligt 43 § 1 st 2 p LVU inom nämndens eget ansvarsområde.
3. Nämnden förordnar till nedan nämnda tjänstepersoner vid Socialjouren att begära biträde av polismyndigheten för att genomföra beslut om skyddat boende eller om en omedelbar sådan insats enligt 8 kap. 7 § lagen om placering av barn i skyddat boende inom nämndens eget ansvarsområde.

Abdelaziz Abdelsaid, Ann Dahlgren, Anna Lago-Lengquist, Anna-Stina Wilhelmsson, Antonio Lucumi Bracamonte, Daniel Colegate, Elin Orvik, Emma Nikolaou, Eva Thomasson, Felicia Narvaez Adolfsson, Feryal Lövström, Frida Allertz, Johanna Kumblad, Johanna Nilsson, Katrin James, Lena Svärd, Liliana Pellegrino, Linda Backe, Lis-Mari Boija, Lisen Bäck, Malin Karlsson, Maria Johansson, Maria Sjölin, Marimba Roney, Maya Heckscher, Millicent Reyes Cofre, Mohamud Abdi Osman, Nicolina Wallmark, Nina Kosari, Petra Tietz, Philip Lindholm, Sanna Eriksson, Sandra Nilsson, Sandra Qvist, Sara Zia, Susanne Bohlin, Therese Nilsson, Therese Travis, Ulrika Gresnes, Veronica Blomqvist, Victoria Scherman, Ylva Engelbrektsson och Ylva Westerdahl.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden svarar för stadens jourverksamhet inom individ- och familjeomsorg. Den nämnd som svarar för denna verksamhet fattar ett särskilt beslut om vilka tjänstemän som ska ha rätt att begära polishandräckning enligt LVM, LVU och lag om placering av barn i skyddat boende. Detta beslut är överlämnat till stadsdelsnämnderna för att fatta motsvarande beslut. Beslut om vilka tjänstepersoner som ska ha rätt att begära polishandräckning uppdateras årligen.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/389-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande
Förordnande och delegation LVU, LSB och LVM
- HÄ 2025/389-1 Bilaga Socialnämnden §14 den 20 maj 2025

§ 16**Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/375

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har fått remiss från kommunstyrelsen för yttrande på Statskontorets rapport om förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare. I rapporten lyfts ett flertal förslag fram som kan underlätta kommuners och regioners kontroll och tillsyn av privata utförare och flera av förslagen är pågående uppdrag inom myndigheter. Bland annat föreslås regeländringar som kan tillgängliggöra utförligare information om utförarna och att sekretessbestämmelser ses över så att kommuner och regioner på ett effektivare sätt kan ta del av varandras information. Förvaltningen ser positivt på rapporten och välkomnar de förslag som lyfts fram.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Särskilt uttalande

Robin Nilsen (L) och Johan Nilsson m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande.

"Vi välkomnar att frågan om kontroll och uppföljning av privata utförare lyfts nationellt och ser det som en viktig del i att stärka tilliten till välfärdens aktörer. Statskontorets rapport ger flera konkreta förslag som också kan stärka stadens arbete. Samtidigt vill vi understryka vikten av att detta arbete kompletteras med ett bredare perspektiv – där fokus inte enbart ligger på att upptäcka fusk utan också på att förhindra att offentliga resurser missbrukas som en del i kriminella ekosystem.

Vi har i tidigare motion lyft fram behovet av att försvåra för så kallade möjliggörare – personer som genom sin roll i offentlig eller privat sektor möjliggör för kriminella nätverk att agera. Det kan röra sig om allt från missbruk av välfärdssystem till

informationsläckor eller otillbörlig påverkan. Dessa aktörer utnyttjar samhällets system, inte alltid genom tydligt fusk, utan genom att tänja på gränserna – ibland under hot, ibland för egen vinning. För att upptäcka och förebygga detta behövs ett helhetsgrepp.

Arbetet med kontroll och uppföljning behöver kopplas till andra relevanta delar av stadens arbete, till exempel det brottsförebyggande arbetet, inköpsrutiner och system för intern kontroll. Vi ser därför ett behov av ett gemensamt forum eller strukturerat samordningsansvar för dessa frågor, så att det inte fastnar inom enskilda förvaltningar eller bolag.

Slutligen vill vi betona att skyddet mot möjliggörare inte bara handlar om kontroll. Det handlar också om att ge stadens medarbetare rätt förutsättningar, stöd och kunskap att stå emot otillbörlig påverkan och agera när något verkar fel."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/375-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare
- HÄ 2025/375-1 Remissbrev - Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner
- HÄ 2025/375-1.1 Remissunderlag - Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner (Statskontoret 2025:7)

§ 17**Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/379

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I Stockholms stads budget för 2025 fick äldrenämnden i uppdrag att samordna införandet av arbetsskor inom äldreomsorgen för privata utförare och utförare i egen regi. Äldreförvaltningen har tagit fram en riktlinje för införandet. Förvaltningen ställer sig positiv till riktlinjen i sin helhet. Utifrån riktlinjen med tillhörande tillämpningsanvisningar finns dock önskan om vissa förtydliganden, behov och eventuella farhågor. Förvaltningen ser ett behov av stöd i att avgöra behov och lönsamhet av en eventuell reparation utifrån att skorna även tillåts att användas på fritiden. Förvaltningen ser även ett behov av ett vidare resonemang utifrån ett hygien- och smittspridningsperspektiv

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), Robin Nilsen (L) och Runar Finnman (SD) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Johan Nilsson m.fl. (M) och Henrik Falk (C) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M) och Henrik Falk (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"Att avslå förvaltningens förslag till beslut.

Vi anser att det är mer prioriterat med satsningar på kompetensutveckling som stärker verksamheten i hela staden i stället för inköp av skor. Man hade också kunnat satsa på att minska arbetsgrupperna, något som vi vet att har positiva effekter för arbetsmiljön. Tyvärr valde majoriteten att köpa skor, något som inte är bestående eller långsiktigt. Det ser för oss ut som att kohandel i budgetförhandlingarna fick gå före en stärkt omsorg i Stockholm, vilket är beklagligt. Något som stärker denna bild är vad äldreförvaltningen redogör för i sitt tjänsteutlåtande från äldrenämnden (dnr 2024/21). I nämnda utlåtande pekar man även på att budgeterade medel från vänstermajoriteten inte räcker till samt att genomförandet kan dra ut på tiden.

Likt tidigare påpekat under äldrenämndens sammanträden har det också ifrågasatts om pengarna räcker till. I de fall satsningen utnyttjas fullt ut kommer budgeten överskridas och äldrenämnden måste äska om pengar i kommande tertialrapport något även äldreförvaltningen påtalat i tjänsteutlåtanden.

Att utforma satsningen enligt friskvårdsbidragsmodellen tror vi hade varit mer kostnadseffektivt och värnat de anställdas valfrihet.

Nu när nämnden ska ta ställning till detta förhållningssätt för tillhandahållandet av arbetsskor med mer administration förstärks vår oro och inställning till frågan. Det är en omständlig apparat som detaljstyr verksamheterna och inte fokuserar på de stora viktiga frågorna med de utmaningar och lösningar vi har inom äldreomsorgen i Stockholm som handlar om kompetensförsörjning, kost och liknande. Men kanske är slagord på en valaffisch viktigare än att stadens äldre med behov ska få en bättre omsorg. Ideologi tycks trumfa kvalitet i socialdemokraternas Stockholm."

Ersättaryttrande

Lolita Lovén Johnsen (KD) instämde med sitt ersättaryttrande i förslaget till beslut och reservation från (M) och (C).

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/379-2 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen
- HÄ 2025/379-1 Remissbrev - Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen
- HÄ 2025/379-1.1 Remissunderlag 1 - Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen (ÄN prot utrd)
- HÄ 2025/379-1.2 Remissunderlag 3 - Riktlinje för införande av arbetsskor (bil 1)

- HÄ 2025/379-1.3 Remissunderlag 2 - Riktlinje för införande av arbetsskor i äldreomsorgen (Än tjut)
- HÄ 2025/379-1.4 Remissunderlag 4 - Riktlinje för införande av arbetsskor (tillämpningsanvisning bil 2)

§ 18**Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/224

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har fått remiss från kommunstyrelsen för yttrande över revideringen av Stockholm stads tredje kemikalieplan. Planen utgår från målområde 6, ett giftfritt Stockholm i Stockholm stads miljöprogram. Förvaltningen ser positivt på Kemikalieplan 2025–2031 då den tydligt anger åtgärdsområden och fokusgrupper samt beskriver riktning, uppdrag och ansvarsförhållanden för stadens förvaltningar och bolag. Det behov som förvaltningen lyfter fram berör framförallt stöd och vägledning i form av bland annat uppföljningsmallar som svarar mot framtagna grundmallar, då specialistkompetens inom området saknas på förvaltningen.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Särskilt uttalande

Johan Nilsson m.fl. (M) och Henrik Falk (C) anmälde ett särskilt uttalande.

"Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade 'evighetskemikalier' som är extremt svåra att bryta ner och som utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna

kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och avloppsvatten. Vi anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Det behövs skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar både för stockholmare i dag och framöver. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen. Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen för sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö.

Särskilt uttalande

Robin Nilsen (L) anmälde ett särskilt uttalande.

"Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade 'evighetskemikalier' är extremt svåra att bryta ner och utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och

avloppsvatten. Våra partier anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Vi vill se skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Av praktiska skäl och för att kunna hålla information aktuell avser miljöförvaltningen placera en stor del av det handfasta innehållet i planen utanför det beslutade dokumentet. Det är lätt att förstå de fördelar med snabba ändringsprocesser och kortade beslutsvägar som förvaltningen eftersträvar men ledtider för politiska beslut finns för att möjliggöra granskning och ge legitimitet. Vi vill därför understryka vikten av att nämnden alltid är informerad om vad som görs i dess namn och att alla beslut eller avvägningar av politisk karaktär alltid föredras i nämnden.

Liberalerna prioriterar att alla stockholmare ska ha rätten till en giftfri miljö, detta är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen.

Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö."

Särskilt uttalande

Runar Finnman (SD) anmälde ett särskilt uttalande.

"Stockholm Stads nya kemikalieplan har inkommit till nämnden och är en viktig sådan för att säkra en trygg och säker. Sverigedemokraterna ställer sig bakom ambitionen att minska farliga kemikalier i stadens verksamheter, men betonar betydelsen av konkreta åtgärder och effektiv uppföljning. För oss är det centralt att barn och unga skyddas från onödig exponering.

Globaliseringen av leverantörskedjor försvårar ofta kontrollen av produktinnehåll, vilket understryker vikten av att Stockholm stad ställer tydliga krav, särskilt på import från länder utanför EU. Leverantörer som inte garanterar säkra varor bör uteslutas.

Sverigedemokraterna vill också intensifiera samarbetet med tillsynsmyndigheter som Kemikalieinspektionen och Tullverket för att stävja fusk och snabbt kunna identifiera oseriösa aktörer.

Slutligen vill vi se tydligare uppföljning med effektiva sanktioner när regler överträds. Endast då kan vi upprätthålla respekten för stadens miljökrav och försäkra oss om att invånare i staden slipper utsättas för farliga ämnen. På så sätt värnar vi stockholmarnas hälsa, stadens ekonomi och en hållbar framtid."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/224-2 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1 Remissbrev - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.1 Remissunderlag 1 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.2 Remissunderlag 2 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031
- HÄ 2025/224-1.3 Remissunderlag 3 - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031

§ 19**Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg**

HÄ 2025/262

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har fått remiss från kommunstyrelsen för yttrande över riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg på remiss för yttrande. Det nya styrdokumentet ska ersätta *Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad* och bidra till en ökad likvärdighet i handläggningen av förskoleplacering i staden. Förvaltningen bedömer att förslaget på nya riktlinjer är väl anpassat utifrån rådande lagstiftning och i linje med stadens arbete.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Johan Nilsson m.fl. (M) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Robin Nilsen (L) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Att delvis tillstyrka remissen om riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.

2. Att avstyrka formuleringen i riktlinjen om att barn som vistas i Sverige utan tillstånd har rätt till plats i förskolan i Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.

3. Att avstyrka förslaget om fristående förskolor inte längre ska tillhandahålla garantiplatser i Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.

4. Att därutöver anföra.

I dag bor ett okänt antal människor i Sverige utan tillstånd, men uppskattningsvis är det drygt 100 000 personer. Att Socialdemokraterna tillsammans med sina samarbetspartier skapar incitament för att hålla sig kvar i Sverige är mycket olyckligt. Det här förslaget till riktlinjer skadar försöken att komma till bukt med skuggsamhället, men ytterst skadar det barnet och familjen. Föräldrar som befinner sig i Sverige utan tillstånd har mycket svårt att ge sina barn den uppväxt de förtjänar. Föräldrarna kan inte få arbetstillstånd och utanförskapet riskerar att bli långvarigt. Utan att kunna arbeta i den lagliga ekonomin och utan möjlighet att planera för en långsiktig vistelse i Sverige kommer familjen att leva dag till dag, och hela familjen befinner sig i en mycket utsatt situation.

Det här förslaget är ogenomtänkt och konsekvenserna av att offentliga Sverige ger olika signaler drabbar barnet hårdast. Det är faktiskt inhumant att ge barnet tillgång till förskolan där barnet kan börja bygga en relation till Sverige, samtidigt som familjen så småningom kommer komma att behöva lämna landet. Samhället måste vara konsekvent, och får man avslag är det långsiktigt bästa att snabbt återvända.

Barn som lever i skuggsamhället är svårare att stödja om barnet far illa och gång på gång varnar myndigheter för att barn i skuggsamhället växer upp i högriskmiljöer. Stockholms stad måste bidra till att minska incitamenten för att stanna i Sverige utan tillstånd.

Att den styrande majoriteten sätter ideologi före barnfamiljers bästa är tydligt. Socialdemokraterna och dess samarbetspartier vill alltså ta bort 248 fristående verksamheter från systemet som tillhandahåller garantiplatser. Att förbjuda fristående aktörer från att

bidra skulle allvarligt försämra möjligheten för stockholmsföräldrar att få ihop livspusslet.

Den styrande majoriteten säger sig verka för en ökad inskrivningsgrad i förskolan, men samtidigt vill de ta bort garantiplatser nära hemmet. Logiken haltar när ideologi prioriteras över att förenkla vardagen för stockholmare. Vänsterpartiets viljeinriktning är tydlig – de fristående aktörerna ska bort och förskolorna ska bli kommunala. Låt oss istället lyssna på förskoleförvaltningen som skriver att det här förslaget riskerar att åsidosätta principen om barnets bästa. Att barn börjar på förskolor längre ifrån hemmet än nödvändigt på grund av politiska beslut kan vi inte ställa oss bakom. Vi värnar barnets rätt att snabbt få en förskoleplats nära sitt hem, för både barnet och föräldrarnas bästa.

Därför uppmanar vi den styrande majoriteten att ta av sig de ideologiska skygglapparna, att lyssna på sin förvaltning och slopa den här förändringen."

Reservation

Robin Nilsen (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.

2. Att den föreslagna ändringen om att enbart erbjuda garantiplats på kommunala förskolor stryks, innan staden antar nya riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg.

3. Att därutöver anföras.

Av ärendet framgår att riktlinjerna för ansökan och placering i förskola i Stockholms stad nu föreslås ändras. En av de största förändringarna är att garantiplatser enbart ska erbjudas i kommunala förskolor, vilket innebär att fristående förskolor utesluts från garantisystemet.

Vi ser med stor oro på det förslag som nu ligger på bordet. Det riskerar att utesluta cirka en tredjedel av förskolorna som alternativ för föräldrar vid en placering, vilket kraftigt begränsar möjligheten att välja en förskola som passar barnets behov och familjens önskemål.

För många familjer innebär detta att de tvingas acceptera en placering på en förskola som de egentligen inte vill ha – kanske för att den ligger för långt bort eller inte motsvarar deras krav.

Konsekvensen blir en ökad risk för att barnen måste byta förskola

längre fram, vilket skapar otrygghet både för barnet och föräldrarna."

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

- "1. Sverigedemokraterna yrkar på att återremittera ärendet.
2. Att i andra hand yrka på att avslå förvaltningens förslag till beslut.

Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna vill återremittera ärendet med anledning av det föreslagna tillägget att endast kommunala förskolor ska erbjuda garantiplats. Enligt förvaltningens egen konsekvensanalys innebär detta förslag en tydlig risk för mindre hållbara placeringar, särskilt i bostadsområden där det finns få kommunala förskoleplatser.

Det framgår att barn kan komma att erbjudas plats längre bort från hemmet, vilket i förlängningen kan leda till byte av förskola – och därmed ny inskolning, ny personal och en ny barngrupp. Detta rimmar illa med barns behov av trygghet, stabilitet och kontinuitet under de tidiga åren. En sådan utveckling riskerar, enligt förvaltningens bedömning, att stå i strid med principen om barnets bästa.

Sverigedemokraterna menar att detta endast är ännu ett försök från vänstermajoriteten att, av ideologiska skäl och utan hänsyn till barnens bästa, försvåra för fristående aktörer att verka på lika villkor. I praktiken innebär det en nedmontering av valfriheten för vårdnadshavare, samtidigt som barns behov riskerar att hamna i skymundan.

Det är dessutom högst anmärkningsvärt att riktlinjerna föreslår att personer som saknar laglig rätt att vistas i landet ska erbjudas förskoleverksamhet i Stockholm på samma villkor som övriga – en formulering som helt bör strykas.

Mot denna bakgrund anser Sverigedemokraterna att förslaget måste ses över. Konsekvenserna för barnens trygghet och förutsättningar till en god start i förskolan är så pass allvarliga att ärendet bör återremitteras för vidare beredning, med särskilt fokus på att säkerställa att alla barns behov tillgodoses – oavsett huvudman för verksamheten."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/262-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad
- HÄ 2025/262-1 Remissbrev - Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg
- HÄ 2025/262-1.1 Remissunderlag 1 - Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg
- HÄ 2025/262-1.2 Remissunderlag 2 - Riktlinjer för ansökan och placering i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad
- HÄ 2025/262-1.3 Remissunderlag 3 - Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholm stad

§ 20**Parkeringsplan och reviderade parkeringstaxeområden****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/350

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har fått remiss från kommunstyrelsen för yttrande över ny parkeringsplan och förslag till reviderade parkeringstaxeområden, framtagna av trafiknämnden. Förvaltningen är positiv till att staden tar ett samlat grepp om parkeringsfrågorna med en ny parkeringsplan, och håller med om att framför allt Fruängen och Solberga behöver avgifter på gatuparkeringen för att underlätta för till exempel hemtjänst och hantverkare. Älvsjö centrum och det nya täta bostadsområdet Älvsjöstaden är en del av stadsdelen Solberga och förvaltningen anser inte att Solberga ska undantas från parkeringsavgifter.

Förslag till beslut

Robin Nilsen (L) föreslog återremiss av ärendet.

Ordförande Sara Grolander (MP) föreslog att ärendet avgörs idag.

Ordföranden ställde förslaget om återremiss mot att avgöra ärendet idag och fann att nämnden beslutade att avgöra ärendet idag.

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V) och Henrik Falk (C) föreslog därefter att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Johan Nilsson m.fl. (M) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Att avslå förslaget till beslut.

2. Att därutöver anföras.

I en tid när allt för många väljer bort att bo i Stockholm, särskilt när behovet av att bo större och få ihop familjelivet blir större, behöver politiken fokusera på att göra det enklare. Det handlar om att bygga fler stora lägenheter och småhus där familjer vill bo, det handlar om en välfungerande kollektivtrafik som underlättar vardagen och grönt resande. Men det handlar också om att stockholmare som behöver bilen ska kunna ha bilen och att det ska finnas plats att parkera den på.

Sedan det rödgröna styret tog över Stockholm har det år för år blivit allt dyrare att vara stockholmare. Skatten höjs, taxorna ökar och parkeringsavgifterna har i vissa områden ökat med nästan 50 procent. Det blir allt dyrare att vara stockholmare – samtidigt som det stockholmarna får tillbaka från staden blir allt mindre och sämre.

Den som låter sig vara synisk kan konstatera att detta var väntat – det är klart att vänsterstyret ska göra det krångligare att ha bil i både inner- och ytterstaden. Som trafikkontoret själva konstaterar har de under de senaste åren fått flera budgetuppdrag kopplat till parkering – höjda avgifter för boende- och besöksparkering samt att ta bort boendeparkeringen i nybyggda områden är några av dessa. Samtidigt har exploateringskontoret fått i uppdrag att införa ett än lägre p-tal i nybyggnation.

En av de största skillnaderna är att gemensamt för nästan alla de områden som nu föreslås är att kollektivtrafiken de senaste åren blivit kraftigt försämrade. Oavsett om det gäller färre tunnelbaneavgångar eller omdragna/indragna bussar har det blivit allt svårare att ta sig fram i Stockholms ytterstad. Den försämrade kollektivtrafiken sätter Stockholms framkomlighet i nytt ljus – frågan som blir allt mer relevant för varje år med den rödgröna majoriteten är hur stockholmare egentligen är tänkta att ta sig fram.

Trafikkontoret skriver om parkeringen som styrmedel, men ytterst är det ju någonting annat. Det är en nödvändighet för att stockholmare som behöver bilen ska kunna bo i vår stad. Det kan handla om personer med funktionsnedsättningar som vill kunna flytta till en ny lägenhet och behöver nära mellan lägenheten och bilen, om barnfamiljen som vill få så mycket tid för varandra som möjligt och använder bilen som redskap för att storhandla, skjutsa till träningen och hämta upp tonåringarna sena kvällar när tunnelbanan inte upplevs som tillräckligt säker. Det handlar om pensionärer som mår bra och vill klara sig själva men vill slippa pendla långa trånga sträckor i kollektivtrafiken för att ta hand om barnbarnen eller kunna åka till landstället. Det vi beskriver är inte särfall som kan lösas med särskilda undantag. Det är hundratusentals stockholmare som betalar skatt, gör rätt för sig och som ska kunna räkna med att staden gör sin del i att de ska kunna trivas och må bra i Stockholm.

Att i steg för steg försvåra för vanligt folk och ta bort varje möjlighet att parkera innebär en obekväm selektering av vilka stockholmare som ska vara välkomna i vår stad. Långt ifrån alla kan, vill eller har råd att enbart förlita sig på gång, cykel och kollektivtrafik, få varor och tjänster hemkörda till dörren och ta taxi ut ur Stockholm för att hyra en bilpoolsbil för helgsemestern. Att bygga en stad enbart för dessa innebär en segregering som vi har svårt att förstå varför Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet bekvämt ställer sig bakom.

Exakt vilka gator som framöver kommer avgiftsbeläggas är oklart varpå det är svårt att förstå hur trafikkontoret räknat fram 20–30 miljon mer i årliga intäkter om förslaget genomförs. Det är också oklart om befintliga parkeringsplatser kommer bli kvar eller om en del av arbetet också kommer stå i att omvandla parkeringsplatser till det som bedöms som ”högre prioriterade funktioner”. Det i sin tur väcker frågan huruvida söktrafiken kommer öka när platserna blir färre och priserna på det också högre. Vi är också oroade för att olika regler och priser för olika gator kommer innebära att det blir allt svårare för stockholmare att göra rätt och att fler riskerar bötfällas. Vi frågar oss också vilka utvidgningar av parkeringstaxeområden från Plan för gatuparkering år 2016 som ännu inte genomförts (som framgår av trafikkontorets tjänsteutlåtande).

Moderaterna ställer sig kritiska till parkeringsplanen bland annat med hänsyn till den försämrade kollektivtrafiken till ytterstan och de reviderade parkeringstaxeområdena med respekt för de omfattande kostnadsökningarna staden redan åsamkat stockholmarna under denna mandatperiod. Det är orimligt att försämma framkomligheten för stockholmarna i behov av bil samtidigt som de rödgröna partikollegorna visar totalt ointresse för

att återställa det man förstört i kollektivtrafiken. I Moderaternas Stockholm ska ingen behöva flytta för att det inte går att hämta barnen efter sena fotbollsträningar eller för att det på ålderns höst är för långt att gå från tunnelbanehallplatsen hem. Då behöver trafikpolitiken bli mer verklighetsbetonad."

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar på avslag enligt nedan.

a. Att stadsdelsnämnden avslår förslaget till parkeringsplan, enligt bilaga 1, och föreslår att godkänna Sverigedemokraternas förslag som nämndens beslut.

b. Att stadsdelsnämnden avslår förslaget på ny taxeområdeskarta, ny boendeparkeringskarta och införande av taxa 9, enligt bilaga 2, samt föreslår att godkänna Sverigedemokraternas förslag som nämndens beslut.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

Höjda p-avgifter och utökade taxeområden följer den ideologiskt drivna bilfientliga agenda som präglats av stadens trafikpolitik under lång tid, och som även innefattar omfattande brister i underhållet av gator och vägar, låg reinvesteringsgrad i stadens gatuinfrastruktur, borttagande av p-platser, borttagande av körfält och andra åtgärder som försvårar för biltrafiken och de medborgare som är beroende av bilen i sin vardag.

Sverigedemokraterna är därför starkt emot ytterligare avgiftshöjningar och andra åtgärder som försvårar och fördyrar för stadens bilägare. Vi vill tvärtom verka för sänkta avgifter och fler avgiftsfria områden. Den nuvarande trafikpolitiken motverkar målsättningen om en sammanhållen och levande stad genom att försämra framkomligheten och skapa sämre villkor för näringsliv och ekonomisk utveckling. Samtidigt som effekterna avseende klimatomställningen är extremt marginella och endast är en del av rådande symbolpolitik."

Reservation

Robin Nilsen (L) reserverade sig mot beslutet till förmån mot eget förslag att ärendet skulle återremitteras och ansåg att ärendet kräver mer beredning.

Särskilt uttalande

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) anmälde ett särskilt uttalande.

"Stockholm fattar nu nödvändiga beslut för att ordna trafiken och säkra omställningen till en hållbar stad. Parkeringsavgifter införs i tolv nya områden. Områdena har valts utifrån en helhetsbedömning som visar att det finns ett tydligt behov av att ordna trafiken, i första hand på grund av hög beläggning på gatuparkering. För vår stadsdel innebär det att parkeringsavgifter införs i Fruängen, Älvsjö och Mälarhöjden.

Det här är områden som har hög parkeringsbeläggning och där det ofta är svårt att hitta en plats att ställa bilen. Genom att införa parkeringsavgifter ökar vi andelen lediga platser och underlättar att hitta en parkeringsplats när man behöver en, exempelvis för hemtjänstpersonal, hantverkare och boende som inte kan parkera i garage.

Östberga och Solberga har ingen spårbunden kollektivtrafik och tillgången till lokal service är sämre än i många andra områden. Där finns också relativt få lediga parkeringsplatser på kvartersmark och i garage. Därför vill vi avvakta med att införa parkeringsavgifter i de här områdena.

I samband med att nya områden avgiftsbeläggs kommer också nya områden för boendeparkering att skapas. Boendeparkering är ett parkeringstillstånd som ger invånare möjlighet att parkera på gatorna i sitt närområde till en rabatterad avgift. I taxeområde 5 kostar boendeparkering 300 kronor för 30 dygn eller 20 kronor per dygn.

Parkeringsavgifterna bidrar till stadens mål om att minska klimatpåverkan, förbättra luftkvaliteten och frigöra mer yta till en levande stad. Genom att bilister lättare hittar en ledig parkeringsplats minskar trafiken som uppstår när fordon cirkulerar i ett område."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/350-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande
- HÄ 2025/350-1 Remissbrev - Parkeringsplan och reviderade parkeringstaxeområden
- HÄ 2025/350-1.2 Framställan
- HÄ 2025/350-1.1 Bilaga - Reviderade parkeringstaxeområden
- HÄ 2025/350-1.3 Bilaga - Parkeringsplan

§ 21**Etablera en ny återvinningscentral i västra Söderort –
motion från (M)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/355

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Nämnden anför därutöver.

Att det finns bra möjligheter att återvinna och återbruka är viktigt för att Stockholm ska kunna minska vår negativa inverkan på miljön. Det ska vara lätt att göra rätt. Därför jobbar vi aktivt och målmedvetet med den här frågan. Vi skapar ständigt nya möjligheter till återvinning och återbruk, bland annat genom pop-up återbruk och mobila återvinningsstationer. Det är också angeläget att en ny fullstor ÅVC snart kan öppna i området, det arbetet pågår med ambitionen att få det på plats så fort som möjligt.

Det står nu också klart att SVOA kommer att öppna en återvinningscentral i Skärholmen centrum redan i september 2025. Där kommer privatpersoner att kunna lämna avfall såsom grovavfall, möbler, textil, elektronik, vitvaror och farligt avfall. Det kommer naturligtvis finnas möjligheter att lämna saker som kan användas igen till återbruk. Denna nya återvinningscentral ligger nära kollektivtrafik och blir därför också tillgänglig för fler. Viss typ av avfall kommer fortsatt att hänvisas till Högdalen eller Östberga, det gäller trädgårdsavfall, jord, sten, betong och glas.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Anette Hellström och Johan Nilsson båda (M) beskriver de hur boende i västra söderort fått längre till en återvinningscentral sedan Sättra återvinningscentral nyligen stängt. Motionärerna yrkar på att berörda nämnder och bolag bör få i uppdrag att dels öka kapaciteten på övriga återvinningscentraler i söderort, dels omgående hitta en ersättningsplats för Sättra återvinningscentral. Förvaltningen håller med om att det finns ett fortsatt behov av en återvinningscentral i västra söderort, men vill betona att en ny återvinningscentral även behöver arbeta med återbruk.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L), Henrik Falk (C) och Runar Finnman (SD) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förslaget från (MP, (S) och (V).

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L), Henrik Falk (C) och Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Johan Nilsson m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande.

"Sedan förvaltningens tjänsteutlåtande skrevs har det blivit känt att staden kommer att anlägga en tillfällig återvinningscentral i Skärholmen centrum. Denna kallas av Stockholm vatten och avfall för en mini-återvinningscentral. Det är mycket positivt att det nu görs ett försök att återgå till de möjligheter för återvinning som fanns innan Sättra Återvinningscentral avvecklades. Det kommer dock inte vara möjligt att lämna bland annat trädgårdsavfall på denna återvinningscentral. Då trädgårdsavfall är en av de vanligaste fraktionerna på våra återvinningscentraler anser vi att staden omgående bör kunna hitta en lämplig ersättningsplats enbart för just detta. Det är mycket vanligt förekommande i andra kommuner att det erbjuds separata ris- och kompostupplag vilket förenklar hanteringen, minskar bilåkandet och minskar trängseln på befintliga återvinningscentraler."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/355-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Etablera en ny återvinningscentral i västra Söderort
- HÄ 2025/355-1 Remissbrev - Etablera en ny återvinningscentral i västra Söderort - motion från (M)
- HÄ 2025/355-1.1 Motion om att omgående etablera en ny återvinningscentral i västra Söderort

§ 22**Öka antalet kolonilotter för att främja en hållbar stadsutveckling – motion från (L)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/275

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Jan Jönsson och Björn Ljung båda (L) föreslås att staden utvecklar en strategi för kolonilotter i staden samt utreder möjligheten att anlägga fler odlingslotter. Förvaltningen känner till behovet av fler odlingsmöjligheter. Samtidigt som det råder konkurrens om hur stadens grönområden ska användas. Trafikkontoret har det samordnade ansvaret att ta fram ett program för stadsodling.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/275-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Öka antalet kolonilotter för att främja en hållbar stadsutveckling
- HÄ 2025/275-1 Remissbrev - Öka antalet kolonilotter för att främja en hållbar stadsutveckling
- HÄ 2025/275-1.1 Motion om att öka antalet kolonilotter för att främja en hållbar stadsutveckling

§ 23**Minska exploateringsgraden i utvecklingen vid
Telefonplan – motion från (SD)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/278

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Gabriel Kroon, Mats Johnsson och Anders Edin alla (SD) föreslår de att stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att revidera planförslaget för Telefonplan, i enlighet med ett förslag från en medborgargrupp. Förvaltningen beskriver stadsbyggnadsnämndens senaste beslut i detta planärende, och anser att den vidare planprocessen bör följa den ordinarie beslutsgången i enlighet med plan- och bygglagen.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar bifall till motionen.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

En motion från Sverigedemokraterna om att minska exploateringsgraden vid Telefonplan, har inkommit till nämnden som svar till stadsbyggnadskontoret. Sverigedemokraterna anser att området kring Telefonplan har ett stort kulturhistoriskt värde med egnahemsvillor och smalhus från 30- och 40-talen byggda i naturskön grönska. De föreslagna planerna på höga hus runt T-banan och centrum förändrar totalt miljön i stadsdelen.

Vid de överdäckade tunnelbanespåren finns plats för flerfamiljshus, men de bör vara i en stil och skala som passar till den existerande bebyggelsen i Telefonplan. Vi vill också framhålla att många invånare har uttryckt stort missnöje med den föreslagna detaljplanen. Detta måste staden ta hänsyn till vid utarbetande av detaljplanen."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/278-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Minska exploateringen vid Telefonplan
- HÄ 2025/278-1 Remissbrev - Minska exploateringsgraden i utvecklingen vid Telefonplan - motion från (SD)
- HÄ 2025/278-1.1 Motion om att minska exploateringsgraden i utvecklingen vid Telefonplan

§ 24**Avbryt projekteringen av bostäder i Branterna i
Mälarhöjden – motion från (SD)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/279

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Gabriel Kroon och Mats Johnsson, Anders Edin och Tapani Juntunen alla (SD) anser de att den aktuella detaljplanen för nya bostäder vid Slättgårdsvägen i Mälarhöjden ska stoppas eftersom den har väckt stora protester i grannskapet. Förvaltningen beskriver utgångspunkterna för stadsbyggnadskontorets arbete och stadsdelsförvaltningens remissvar, och menar att planprocessen i detta ärende bör följa den ordinarie beslutsgången i enlighet med plan- och bygglagen.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar bifall till motionen.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

En motion från SD om att avbryta projekteringen vid Branterna, har inkommit till nämnden. Detta förslag på detaljplan är en ständigt levande fråga som väckt starka reaktioner bland boende i området. Den aktuella ytan är ett värdefullt grönområde för de boende och om bostäder byggs vid den angivna platsen, anser vi i likhet med majoriteten av invånarna i Mälarhöjden att området förändras till det sämre. Vi anser också att detaljplanen påtvingar boende i området något som de inte har efterfrågat och menar att en lokal förankring med en bredare dialog med invånarna där staden lyssnat in deras åsikter hade varit mer demokratiskt."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/279-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Avbryt projekteringen i Branterna
- HÄ 2025/279-1 Remissbrev - Avbryt projekteringen av bostäder i Branterna i Mälarhöjden - motion från (SD)
- HÄ 2025/279-1.1 Motion om avbryt projekteringen av bostäder i Branterna i Mälarhöjden

§ 25**Stoppa förtätningarna av villaområden i Älvsjö – motion från (SD)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/213

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Gabriel Kroon och Mats Johnsson båda (SD) beskriver de hur den pågående förtätningen runt Älvsjö centrum inkräktar på stadsdelens villakarakter. De föreslår att alla förtätningar i Älvsjö där villor ersätts av flerfamiljshus stoppas. Förvaltningen beskriver utgångspunkterna för stadsbyggnadskontorets arbete och stadsdelsförvaltningens remissvar, och menar att planprocessen i dessa ärenden bör följa den ordinarie beslutsgången i enlighet med plan- och bygglagen.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar bifall till motionen.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

En motion om att stoppa förtätningen i Älvsjö, har inkommit till stadsdelsnämnden. Sverigedemokraterna menar att de föreslagna platserna i villakvarteren endast bör bebyggas med enfamiljshus och därmed vara anpassad till den befintliga bebyggelsen i området. Vi motsätter oss förtätningar av Stockholms gamla villaområden."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/213-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Stoppa förtätningarna
- HÄ 2025/213-1 Remissbrev - Stoppa förtätningarna av villaområden i Älvsjö - motion från (SD)
- HÄ 2025/213-1.1 Motion om att stoppa förtätningarna av villaområden i Älvsjö

§ 26**Motverka skuggsamhället – motion från (KD)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/214

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Maurice Forslund (KD) föreslås att stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd ändras, så att personer utan uppehållstillstånd inte längre ska kunna beviljas ekonomiskt bistånd. Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att Stockholms stads gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd, liksom den praxis som utvecklats vid tillämpningen av dessa, inte kan anses bidra till att individer undandrar sig verkställighet av beslut om utvisning och att det därför inte föreligger behov av att revidera riktlinjerna.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/214-2 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande Motverka skuggsamhället. Remissvar
- HÄ 2025/214-1 Remissbrev - motverka skuggsamhället
- HÄ 2025/214-1.1 Motion om att motverka skuggsamhället

§ 27**Tillämpa färgad asfaltering och ljusa trottoarer – motion från (KD)****Yttrande till kommunstyrelsen**

HÄ 2025/189

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I en motion från Destiny Zandi Lindgren (KD) föreslås att staden utreder hur ljusare asfalt kan användas som ett sätt att sänka temperaturen i staden vid värmeböljor. Förvaltningen är positiv till fler åtgärder för att motverka climateffekterna, men konstaterar att behovet i parkmiljöer är mindre, eftersom grönskan reglerar temperaturen där.

Beslutsgång

Ordföranden föreslog bifall till förvaltningens förslag och fann att nämnden ställde sig bakom det.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/189-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Färgad asfaltering
- HÄ 2025/189-1 Remissbrev - Tillämpa färgad asfaltering och ljusa trottoarer
- HÄ 2025/189-1.1 Motion om att tillämpa färgad asfaltering och ljusa trottoarer

§ 28**Program för Älvsjödalen i stadsdelarna Älvsjö och Örby****Svar till stadsbyggnadskontoret**

HÄ 2025/349

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till stadsbyggnadskontoret som svar på remissen.
2. Nämnden anför därutöver.

Vi välkomnar visionen för Älvsjödalen som en levande, hållbar och välintegrerad blandstad. Stockholm har ett stort behov av både nya bostäder fler arbetsplatser, vilket programmet levererar på. Vår uppfattning är att programmet är utformat på ett sätt som bidrar till en hållbar och tilltalande stadsutveckling, och vi delar bilden att Älvsjödalen blir pusselbiten som väver ihop söderort till en helhet.

För att Älvsjödalen ska bli en föregångare inom stadsutveckling, anser vi att det är viktigt att man i ett tidigt skede av planprocessen säkerställer vissa värden – värden som ofta beaktas först i ett senare skede av stadsplaneringen.

- Vi rekommenderar att man ser över storlekarna på förskolegårdarna för att säkerställa att de lever upp till Boverkets rekommendationer gällande storlek och utformning, med gott om utrymme och grönska för barnens lek och utveckling.
- Vi menar också att det är viktigt att man i ett tidigt skede av planarbetet planerar för seniorbostäder, då behovet av dessa är stort såväl i Älvsjö som i Stockholm som helhet.
- Vi hoppas också att man tar tillfället i akt att utforska möjligheten att anvisa plats för nygamla boendeformer som kollektivhus, för att främja gemenskap, delade resurser och en social sammanhållning.
- Vi ser behov av att skapa fler övergångar över spårområdet som binder ihop Älvsjödalen med centrala Älvsjö för att skapa ett sammanhållet område.

Vi ser fram emot att fortsatt följa utvecklingen av Älvsjödalen och ser fram emot att på längre sikt välkomna många nya invånare till Hägersten-Älvsjö.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har tagit fram ett program för området runt Stockholmsmässan och Huddingevägen, kallat Älvsjödalen.

Programmet innehåller en strukturplan som visar hur området kan rymma 7 000 bostäder och 15 000 arbetsplatser i en tät och välintegrerad blandstad. Stadsdelsförvaltningen anser att programmet har många kvaliteter, men redovisar några synpunkter och frågor om bland annat programmets genomförbarhet, om parkfunktioner och förskolor, samt om konsekvenser för idrottsverksamheten.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Eva Fagerhem m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Runar Finnman (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förslaget från (MP), (S) och (V).

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M), Robin Nilsen (L) och Henrik Falk (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Att därutöver anföra.

Vi allianspartier är glada över att det nu äntligen presenterats ett förslag till program för arbetet med mässområdet i Älvsjö, Sjöängen och ytorna kring Huddingevägen. När vi styrde Stockholm förra mandatperioden var vi angelägna om att få detta programarbete framåt och är förvånade över att förslaget kommer först tre år in i den här mandatperioden då ett förslag till program torde varit klart redan under 2023. Med det sagt undrar vi så klart vilka politiska direktiv som gjort att förslaget dröjt.

Att kunna tillföra tusentals nya bostäder och arbetsplatser till söderort och till vår egen stadsdel är mycket glädjande. Det kommer på sikt kunna minska arbetspendlingen från söderort till andra delar av staden. Att dessutom kunna bygga flera tusen nya bostäder är ett starkt argument för att sluta med de rödgröna partiernas iver att bygga mindre antal bostäder i omtyckta grönområden runt om i vår stadsdel, eller förtäta på ett sätt som förstör våra områdens karaktär och skapar oro hos våra invånare. Nu kan staden istället fokusera på att projektera en helt ny stadsdel, vilket både är spännande och utmanande.

Vi förstår att en parameter som varit drivande, främst för finansborgarrådet, är att hålla antalet bostäder uppe på så hög nivå som möjligt. Finansborgarrådet har nästan haft en egen budgivning med sig själv om hur många tusen bostäder som ska byggas i området. För oss är det dock viktigare att det byggs med kvalitet och att den nya stadsdelen andas framtidstro, glädje och grönska. Det ska också finnas goda möjligheter till rekreation och fritid. Vi har därför fyra medskick i det kommande arbetet som för oss är högt prioriterade frågor i processen framöver.

1. **Utöka idrottsytorna.** I nuvarande förslag är endast befintliga idrottsytor kompenserade, men inga nya ytor tillförs trots att invånarantalet i området väntas öka betydligt och trots att det redan idag är brist på plantider inom idrotten. Vi vill se fler idrottsytor, förslagsvis på ytan vid Sjöängen.

2. **Omarbeta parkeringsfrågorna.** Programförslaget har en realistisk syn på behovet av parkeringar. Att endast tillföra tre mobilitetshus kommer inte täcka det verkliga behovet av att parkera, varken för boende, besökare eller för de 15 000 arbetsplatser som föreslås i området. Oavsett vilken typ av bilar som finns i framtiden kommer många fortfarande ha behov att ta sig fram med bil och det behöver vi ta bättre hänsyn till i ett så här stort projekt.

3. **Bygg radhus eller radhusliknande bostäder i området.** I föreliggande förslag projekteras för 7 000 bostäder, samtliga i flerbostadshus. Vi vet att många stockholmare vill bo i småhus eller radhus, en efterfrågan som behöver mötas i detta programarbete. Därför vill vi se radhus eller radhusliknande bostäder (låga byggnader med en egen mindre tomt) i projektet, lämpligtvis mellan Råby gärde och Turingeparken. Det ger då en naturlig övergång till villaområdet i Örby och det öppnar upp mer för det gröna spridningssamband som är på berörd plats.

4. **Gör sjön på Sjöängen större.** En mindre sjö eller damm planeras på Sjöängen, vilket är positivt. Men när staden nu har

chansen att anlägga en sjö i en helt ny stadsdel, ska den så klart göras större. På platsen finns självklara förutsättningar med naturlig tillrinning för att skapa en sjö, därför bör den göras minst dubbelt så stor. Det kommer höja kvaliteterna för god miljö och rekreation i den nya stadsdelen."

Reservation

Runar Finnman (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"1. Sverigedemokraterna yrkar på att stadsdelsnämnden ställer sig bakom vårt utlåtande som svar på remissen.

2. Därutöver vill vi anföra följande:

Ett program för området Älvsjödalen gällande stadsdelarna Älvsjö och Örby, har inkommit till nämnden. Sverigedemokraterna instämmer delvis med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Det föreslagna området består av olika delar där den vid Älvsjömässa redan är hårdgjord, öster om Huddingevägen finns grönytor, och närmare Brännkyrka kyrka finns våtmark och ängsmark.

Med hänsyn till de olika underlagen kan det möjliggöra för bebyggelse av olika sorts bostäder. Vi menar att vid området kring Älvsjömässan finns det förutsättningar för tätare stadsbebyggelse som kan anknyta till den vid Älvsjö Centrum. Vid området kring Huddingevägen kan med fördel småhus upprättas som anknyter till villabebyggelsen i Örby.

Vid områden där våt -och ängsmark finns anser vi att det kan bli svårare att uppföra bebyggelse men det kan gå om området delvis dikas ut och delvis lämnas som lågpunkt för regnvatten. Sverigedemokraterna menar att det bör undersökas om platsen klarar småskalig bebyggelse runt en eller två utgrävda sjöar, där sjöarna kan samla vattnet från den omgivande våtmarken och därmed göra platsen byggbar."

Ersättaryttrande

Lolita Lovén Johnsen (KD) instämde med sitt ersättaryttrande i förslaget till beslut och reservation från (M), (L) och (C).

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/349-3 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Program för Älvsjödalen
- HÄ 2025/349-2 Samrådsbrev Förslag till program för Älvsjödalen
- HÄ 2025/349-1 Programhandling Förslag till program för Älvsjödalen

§ 29**Protokoll från Hägersten-Älvsjö och Skärholmens
stadsdelsnämnds råd för funktionshinderfrågor**

HÄ 2025/6

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har tagit del av rådet för funktionshinderfrågors synpunkter och lägger protokollen till handlingarna

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/6-10 Protokoll från Hägersten-Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnds råd för funktionshinderfrågor 7 maj 2025
- HÄ 2025/6-11 Protokoll från Hägersten-Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnds råd för funktionshinderfrågor 4 juni 2025

§ 30**Protokoll från pensionärsrådet**

HÄ 2025/5

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har tagit del av pensionärsrådets synpunkter och lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/5-11 Protokoll från pensionärsrådet 4 juni 2025
- HÄ 2025/5-12 Bilaga Synpunkter på program för Älvsjödalen

§ 31**Protokoll från förvaltningsgruppen**

HÄ 2025/3

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/3-11 Protokoll från förvaltningsgruppen den 3 juni 2025

§ 32**Anmälan av månadsrapport för maj**

HÄ 2025/10

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger anmälan av månadsrapporten för maj 2025 till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/10-7 Månadsrapport för maj

§ 33**Anmälan av delegationsbeslut**

HÄ 2025/7

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger sammanställningen av delegationsbeslut till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/7-11 Rapport över delegationsbeslut

§ 34**Anmälan av besvarade medborgarförslag****Beslut**

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Sammanfattning**Anmälan av svar på medborgarförslag om majbrasa i
Vinterviken**

Dnr HÄ 2025/341

Nämndbeslut från 22 maj 2025.

Anmälda handlingar

- Svar på skrivelse Medborgarförslag om majbrasa i Vinterviken

§ 35**Anmälan av rapporter och diarieförda ärenden**

HÄ 2025/8

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- HÄ 2025/8-16 Inkomna rapporter till nämnden
- HÄ 2025/8-17 Rapport över diarieförda ärenden maj 2025

§ 36**Nämndens frågor****Skrivelse om uppdrag för lokaldemokratin**

Robin Nilsen (L) lade fram en skrivelse om uppdrag för lokaldemokratin och föreslog att nämnden skulle lämna den till förvaltningen för beredning. Dnr HÄ 2025/455

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse om placerade barns gymnasiebehörighet

Robin Nilsen (L) lade fram en skrivelse om placerade barns gymnasiebehörighet och föreslog att nämnden skulle lämna den till förvaltningen för beredning. Dnr HÄ 2025/456

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse om fler parker och idrottsytor för våra yngsta barn – en prioritet för en aktiv uppväxt

Henrik Falk (C) lade fram en skrivelse om fler parker och idrottsytor för våra yngsta barn – en prioritet för en aktiv uppväxt och föreslog att nämnden skulle lämna den till förvaltningen för beredning. Dnr HÄ 2025/457

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Skrivelse om Älvsjöskogen 10 år

Henrik Falk (C) lade fram en skrivelse om Älvsjöskogen 10 år och föreslog att nämnden skulle lämna den till förvaltningen för beredning. Dnr HÄ 2025/458

Beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.
